

Interpretacja Gnozy (NHC XI,1)

Przekład: Paul Kieniewicz

Wszelkie prawa zastrzeżone

© Copyright Paul Kieniewicz 2025

Interpretacja Gnozy jest homilią z drugiego wieku n.e. , odnalezioną w kodeksie XI Nag Hammadi. Kodeks był poważnie uszkodzony, a tekst ma sporo luk. Jednak zachowane fragmenty wskazują na interpretację gnostyczną wielu znanym nam tekstów z Nowego Testamentu. Autor homilii jest nieznany, a tytuł został dodany przez naukowców. Oryginalnym językiem Interpretacji Gnozy był grecki. Tekst prawdopodobnie głoszono we wspólnocie walentyniańskiej, w której istniały spory dotyczące darów Ducha Świętego. Tekst też wspomina o ukrzyżowaniu i cierpieniu Jezusa, udowadniając, że ci gnostycy przyjmowali wcielenie Jezusa w materii i że On dobrowolnie przyszedł jako człowiek i dla nas podjął cierpienie. Einar Thomassen uważa, że Interpretacja Gnozy należy do wschodniej szkoły walentynian. Zawiera ona także najbardziej oryginalną wersję mitu Sophii, matki, która nas stworzyła.

Źródła:

Nag Hammadi Library in English, editor J. Robinson, 1978, The Interpretation of Knowledge, J.D. Turner.

L'interpretation De La Gnose Nh XI, 1 W-P Funk, Painchaud, Thomassen, Peeters Publishers, 2010

Wyjaśnienie gnozy z XI kodeksu Nag Hammadi (NHC, XI,1) w kontekście gnostyckiej sekty Walentynian, Ewa Kowalczyk, Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego (TNFS), 28/2010 Nr. 2, 2010

The Spiritual Seed – The Church of the Valentinians, Einar Thomassen, E.J. Brill, 2008

TEKST

(Brak pierwszych 33 lini)

Wiara i Wytrwałość

...nie wierzyć z powodu wszystkich znaków i wszystkich cudów zwodniczych, które miały miejsce za sprawą,...

...aby nasza wiara stała się święta i czysta, [.....] działając na nią...ponieważ jest ona utrwalona w nas, powiedzieć, że poprzez . [..... nasza] wytrwałość pochodzi od krzyża.

W rzeczywistości każdy jest przekonany o rzeczach, w które wierzy; jeśli nie wierzy w nie, nic nie może go przekonać. To wielka rzecz dla człowieka, aby mieć wiarę, mieszkając wciąż pośród niewiary, jaką jest świat. Świat jest bowiem miejscem niewiary i śmierci. [.....] **2**

Czym jest kościół

.... bo ten, kto jest w udręce, nie może zgromadzić rzeszę wiernych z małego zgromadzenia. (Jezus) stał się prekursorem prawdy. O Nim mówią, że można Go ująć dzięki Jego śladowi.

System nie pojmuje Jego formy, ale Bóg pojmuje za pomocą swoich członków. Znał ich, zanim zostali zrodzeni, a oni poznają Go. A ten, który zrodził każdego z nich od początku, zamieszka w nich. Ujawni ich na końcu. Jest to bowiem konieczne dla każdego z nich... *(brakuje 25 wierszy)*...

Sophia, matka

3 Zbawiciel oddalił się, ponieważ tak było słusznie. Ona (Sophia?) Go poznała, ale nie według ciała. To Logos, którego przyjęła jako męża. I to On istnieje jako obraz, ponieważ ten również istnieje, podobnie jak ta, która nas zrodziła. I ona sprawiła, że On poznał, iż ona jest łonem. To jest jej cud, że sprawia, iż prowadzi nas na szczyt wytrwałości. Ale oto cud: on kocha tę, która jako pierwsza pozwoliła dziewicy [...].

(brakuje 23 wersów)... **4** Dlatego poddała się mu na swojej drodze. On jako pierwszy skierował nasze spojrzenie na tę dziewicę, która jest przybita do krzyża w tych miejscach. Widzimy, że to jej woda została przyznana przez najwyższą władzę temu, w którym jest znak. Jest to woda nieśmiertelności, którą wielkie moce przyznają Mu, gdy był On na dole w postaci jej młodego syna.

....*(brakuje 60 wierszy)*

O cierpieniu i podziale w kościele

2 Wszelkie prawa zastrzeżone

© Copyright Paul Kieniewicz 2025

5...Niektórzy upadli na ścieżce. Inni upadli na skałach. Jeszcze inni zostali zasiani w cierniach. A jeszcze innym dał pić [...] i cień. Oto [...] on [...] I taka jest wieczna rzeczywistość, zanim dusze wyjdą z tych, którzy są zabijani.

Ale w tym miejscu poszedł za śladem pozostawionym przez Zbawiciela. Został ukrzyżowany i umarł – nie śmiercią zwyczajną, ponieważ wcale nie zasługiwał na śmierć, raczej z powodu Kościoła śmiertelników. Został przybity do krzyża, aby mogli wstrzymać Go w Kościele, nauczyć ją Jego upokorzeniami, ponieważ znosił cierpienie z wytrwałością. **6** Jezus jest dla nas wzorem do naśladowania, ponieważ ... (brakuje 14 wierszy)

...przez złodziei [...] niewolników [...] aż do Jerycha [...] Jakby niedoskonałość całkowicie opanowała [nas] aż do [ostatnich] dóbr — to znaczy [tych, które zostały] zmierzone, ponieważ wciągnęła nas do świata podziemnego i związała więzami ciała — ponieważ ciało jest [jedną] z gospód, które wykorzystują jako swą siedzibę księstwa i autorytety. Wewnętrzny człowiek, uwięziony w modelowaniu, doświadczył wszystkich cierpień; zmuszając go do bycia ich niewolnikiem, zmusiły go do służenia ich dzieciom. Podzieliły Kościół, aby uzyskać udział ...**7....8**

Nauka Jezusa

9...Nauczyciel powinien ukrywać się, jakby był bogiem, który obejmuje swoje dzieci i je niszczy. On również rozmawiał z Kościołem i uczynił się jego nauczycielem nieśmiertelności, a także zniszczył aroganckiego nauczyciela. A ten mistrz założył szkołę życia, ponieważ ten mistrz miał również szkołę. Nauczał nas żywych liter i odwrócił nas od liter świata, przez które powodowały śmierć.

Oto jego nauka: Nie nazywajcie nikogo na ziemi ojcem. Jedynym waszym Ojcem jest Ten, który jest w niebie. Jesteście światłością świata, moi bracia i towarzysze, wy, którzy pełnicie wolę Ojca. Cóż bowiem za korzyść, jeśli zyskacie świat, a stracie swoją duszę? Będąc w ciemności, nazywaliśmy wielu „ojcem”, ponieważ nie znaliśmy prawdziwego Ojca. A oto największy ze wszystkich grzechów ...*(Przerwa)* **10**

....Nie-świadomość i ślepa wiara. W naszym dworze przywołał pamięć o dobrodziejstwach Ojca i o rodzie. Powiedział bowiem: Odrzuć świat, bo nie należy do ciebie. Nie powinieneś liczyć rozkoszy, które zawiera, jako zysk, ale jako stratę i karę. Przyjmij raczej naukę Tego, z którego się wyśmiewano, to jest zysk i [...], o duszo. I przyjmij formę i postać, która jest przed Ojcem. Jest to status i ranga, które znałaś zanim zbłądziłaś i zostałaś skazana na stanie się ciałem.

Wcielenie Jezusa

W ten sam sposób stałem się mały, aby poprzez moje poniżenie móc przywrócić cię (rodzaj żeński) do wysokiej rangi, z której upadłaś i zostałaś wciągnięta do tej dziury. Jeśli teraz uwierzysz we mnie, to ja zabiorę cię na górę, dzięki tej postaci, którą widzisz.

To ja poniosę cię na ramionach. Wejdz z boku, tam, skąd wyszłaś i ukryj się przed dzikimi zwierzętami. Ciężar, który teraz nosisz, nie jest twój. Jeśli wejdziesz ...**11**

Dlatego ten, który się zgubił, nie jest przeciwnikiem. Ale pochodzący od zwierząt, które się pojawiły, został mu nałożony strój jako wyrok, ponieważ kobieta nie miała innego stroju, aby zakryć swoje nasienie, jak ten, który nosiła w szabat. W eonie nie ma bestii. Ojciec nie przestrzega bowiem szabatu, ale działa w Synu i przez Syna. Powierzył mu eony: Ojciec posiada żywe fragmenty Słowa, tak że On okrywa go (tj. Syna) eonami jak szatą....(Przerwa) **12**

Zbawienie

On pozbawił siebie samego i pozbawił się swojej... ten, który otrzymał kpinę w zamian za Imię. Dla nas on wytrwał przed kpina; pojawił się w ciele i . . . jest dawcą. Nie potrzebuje chwały, która nie jest jego; posiada własną chwałę u Ojca, jako Syn. I przyszedł, abyśmy stali się chwalebni poprzez Jego poniżenie, albowiem On zamieszkał w tych niskich miejscach. A jednak dzięki temu, który był wyśmiewany, otrzymujemy przebaczenie grzechów. Dzięki temu, który był wyśmiewany, i dzięki temu, który został odkupiony, otrzymujemy łaskę. Ale kto zbawił tego, który był wyśmiewany? To wylanie Imienia. Tak jak ciało potrzebuje imienia, tak to ciało jest eonem, który wydała Sophia. Otrzymał wielkość, która zstąpiła, aby eon mógł wejść w tego, który był wyśmiewany, abyśmy mogli pozbyć pogardliwej (skóry) i zostali odrodzeni w ciele i krwi....**13**

Kościół i jego członki

..... Kiedy wydał okrzyk, został oddzielony od Kościoła, jak na początku ciemność od Matki, ale jego stopy pozostawiły ślady. . . drogę, aby powrócić do Ojca. Ale jakiego rodzaju droga to jest? Stała się ona dla nich ... światło dla nich, które w nim mieszka, aby widzieli Kościół gdy wznosi się. Ponieważ głowa wyciągnęła go z dziury, gdy ona była pochylona na krzyżu i patrzyła w dół na Tartar, aby ci, którzy byli na dole, mogli patrzeć w górę. Ponieważ tak samo jak ktoś, kto patrzy w studnię, twarz tego, kto patrzy w dół, patrzy w górę, tak samo gdy głowa spojrziała z góry na swoje członki, członki wzniosły się w górę, tam gdzie znajdowała się głowa.

Jeśli chodzi o krzyż, służył on do przybicia członków i tylko po to, aby oni mogli...**14** Nasiona, które pozostaną, jednakże, przetrwają aż wszystkie zostaną posortowane i otrzymają pouczenia, a zatem słowo zostanie zrealizowane. Ponieważ kobieta [. . .], która jest czczona aż do śmierci korzysta z czasu, który ma do dyspozycji, ona rodzi kolejne dziecko. A ta która rodzi [. . .] otrzymuje formę, która jest jej przeznaczona, kiedy osiągnie swój termin. On ma naturę wolną od zazdrości, ponieważ Syn Boży mieszka w nim. A kiedy otrzyma Wszystko, to co posiada zostanie zniszczone przez ogień, ponieważ pogardzało i było aroganckie wobec Ojca.

Kiedy starszego syna wysłano swoim młodszymi braćmi, ogłosił dekret Ojca przekreślając wszystko. Unieważnił starożytny dokument potępienia. Oto treść tego dekretu: Ci, którzy zostali zniewoleni i skazani w Adamie, zostali wyzwoleni ze śmierci, otrzymali przebaczenie grzechów i zostali odkupieni przez ...**15**

Spory w kościele

... (co do) zazdrości...Bóg i Ojciec dobry jest oddzielony od tego wszystkiego, kochając swoich braci całym swoim sercem.

[.] swoich członków jednych przeciwko drugim. Kto nie jest zazdrosny, nie jest oddzielony od innych swoich członków. Popatrz dobrze, co my widzimy posiada nasz brat: on nas uważa jako samego siebie, oddając chwałę temu, który daje nam łaskę. Każdy z nas powinien korzystać z daru, który otrzymał od Boga, i nie być zazdrosnym, poznając, że ten, kto jest zazdrosny, jest zgorszeniem dla swojego [brata] i sam się wyklucza z daru i jest nierozsądny przed Bogiem. Należy się radować, cieszyć i przyjmować swój udział w łasce i darze. Jeśli ktoś ma dar prorokowania, niech dzieli się z nim bez zastrzeżeń.

Nie zbliżaj się do swojego brata z zazdrością, jeśli nie.... **16**

... Jeśli chodzi o rzeczy, których pragniesz, zastanów się: czy.....do ciebie. Twój brat, jeśli posiada łaskę.....nie deprecjonuj jej, ale ciesz się z tego wyjątkowego daru duchowego. Módl się za niego, aby miał udział w łasce, która jest w nim; nie uważaj, że jest to coś obcego tobie, ale raczej twoją własnością. To, co otrzymał każdy z twoich towarzyszy, ty również otrzymasz, ponieważ głowa, którą oni posiadają, należy również do ciebie, ta, z której pochodzą dary, które są w twoich braciach. Ale jeśli ktoś robi postępy w słowie, nie oburzaj się tym. Nie mów: „Dlaczego ten mówi, a ja nie mówię?”, ponieważ to, co on mówi, należy do ciebie, ponieważ to, co rozumie słowo, i to, co mówi, to ta sama zdolność. Słowo....(Przerwa)

17...oko lub stopa lub ręka, ponieważ tworzą one jedno ciało, które należy do nas wszystkich, służące tej samej głowie. Każda z części ciała zależy od niej. Członki nie mogą być wszystkie stopami lub wszystkimi oczami lub wszystkimi rękami. Członki te nie mogłyby przetrwać samodzielnie, ponieważ umarłyby. Wiemy, że umarliby. Dlaczego więc wolisz członków, którzy umarli zamiast tych, którzy żyją? Jak możesz posiadać gnozę, skoro jesteś nieświadomy swoich braci? Skoro jesteś nieświadomy, nienawidząc ich i zazdroszcząc im, nie otrzymasz łaski, która jest w nich, ponieważ nie chcesz dołączyć do nich w darze głowy. Powinieneś raczej dziękować za członków i prosić, aby również tobie została udzielona łaska, która została im udzielona. Ponieważ Słowo jest bogate, nie jest zazdrosne i jest dobroczynne. Rozdziela tutaj swoje dary swoim bliskim bez zazdrości, zgodnie z**18**

Są oni widoczni, ponieważ każdy z członków posiada własną... ponieważ nie walczą oni między sobą z powodu różnic [w swoich darach, ale] pracując razem, działają wspólnie. A jeśli wśród nich jest ktoś chory, oni są chorzy razem z nim, a jeśli ktoś jest zdrowy, oni są zdrowi razem z nim.

Jeśli prawdą jest, że ci, którzy naruszają harmonię, która staje się wówczas niezgodna, są poddawani próbie, aby wziąć udział w koncercie, to o ileż bardziej ci, którzy są w doskonałej jedności, muszą być wzajemnie zjednoczeni! Nie obwiniaj głowę za to, że nie uczyniła cię okiem, ale raczej palcem, i nie zazdrość temu, któremu dane jest oko, ręka

lub stopa. Raczej bądź wdzięczny, że nie jesteś poza ciałem, ale posiadasz tę samą głowę, dla której istnieją oko, ręka i stopa oraz pozostałe członki...Dlaczego nienawidzisz **19** tego, którego ustanowiono jako... .

A każdy zresztą otrzymuje ze swojego własnego korzenia, wydaje owoc, który jest do niego podobny. Ponieważ korzenie są ze sobą połączone, ich owoce nie mogą być rozróżnione. To, co należy do każdego z tych, którzy są wyżsi/wybrani, jest ich wspólną własnością. Zostańmy więc jak korzenie, ponieważ jesteśmy równi [...] **20**
... Jeśli ją zamkniesz, będzie należeć do diabła. Nawet jeśli zabijesz jego aktywne siły, one pozostaną z tobą. Bo jeśli dusza jest martwa, nadal podlega władzy władców i autorytetów.

A teraz, co o tym sądzisz? Że one są duchem? Nie! Dlaczego ścigają ludzi aż do śmierci? Czyżby . . . mieszkać z duszą i że jej szukają? One są bowiem całkowicie powstrzymywane przez ludzi Bożych, dopóki ci są w ciele, a ponieważ nie są w stanie zobaczyć ich życia w duchu, rozrywają na strzępy to, co widzialne, jakby w ten sposób mogły ich znaleźć. Ale co z tego mają? Są szalone. Rozdzierają swoją powłokę. Walą w ziemię....**21**

.... teraz bardziej niż kiedykolwiek, zazdrość w Kościele Zbawiciela...
....czyż nie był on zdolny do grzechu? Tak jak sportowiec lub zwykły człowiek, posiada tę samą zdolność. A ponieważ jesteśmy sportowcami Słowa, jeśli grzeszymy, grzeszymy bardziej niż poganie. Ale jeśli zwyciężymy nad grzechem, otrzymamy koronę zwycięstwa, tak jak nasza głowa została uwielbiona przez Ojca.

Interpretacja Gnozy

